

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSUGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. nép-
oktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor 6 —

Kéziratokat nem küldünk vissza

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32 — negyed oldal ... kor. 8.
fél oldal ... .. 16. — nyolczad oldal ... 4.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

XIII. LEÓ.

1810—1903.

A katolikus világegyház gyászol. A harangok százezreinek bongása rázza föl a kerek föld hiveit imára a legjobb Atyáért, az egyház lángeszű földi fejéért a mindenek Alkotójához. Lumen de Coelo volt, ki lángoló lelki nagyságának szellemét fenn ragyogtatta, a bölésészetet, melynek örve alatt és czimén az egyház erős épülete ellen támadásokat intéztek volt előtte, az egyház szolgálatába vette s annak magasztos érveivel döntötte halomra az orvtámadásokat.

Ő alatta foglalta el méltó helyét a vallásbölcsészet a theologia tantárgyai között.

A kevés vagy ferde tudás elvezethet Istentől, a valódi tudás csak hozzá vezet. A bölésészeti érvek használata az ő kezdeményezésére foglalta el méltó helyét az egyházi beszédekben.

Költői lélek volt, ki lelkének nagysága, szívének jósága mellett a lantot is a vallás szolgálatában kezelte, magasan szárnyaló lelke a valódi tudást a művészetekkel egy vonalon vezette, hogy azok ragyogása a nagy természetben Isten végtelen nagyságát s atyai szeretetét tükrözze elénk.

A helyes és jó nevelésre is kiterjedt atyai gondossága, mert olyan az ember, a milyenné nevelik.

Széles tudása mindenre kiterjedt. Nem merült föl kérdés a világon, melyhez lángelke fényesen ne szólt volna; nem tűnt föl sötét kérdés, hová szellemének világító ereje ne sugárzott volna.

Nagy volt e lélek a gyarló földre, vissza kellett szállnia az örök világító erőhöz. Teremtőjéhez, nekünk pedig csak egy óhajunk lehet, hogy lelkének fonséges alkotásai, szellemének ragyogása elveiben közénk plántált alkotásaiban folyton virágozzanak, elköltözve is tőlünk legyen ő nekünk lumen de Coelo, világosság az égből, ki áldásos kezeivel véd minket az égből is.

Legyen neki könnyű a föld, melyből ő is alkotva volt, iskoláinkban úgy, mint a templomokban, az ő szava, elhangzott tanításai, magasztos elvei örökké éljenek s közoktatásügyünk az ő lelkének védelme alatt fejlődjék, hogy Mária országának jövő polgárai is a kedves hazaszeretet alapján állva egyházunknak lelkes gyermekei legyenek.

Lobogtassuk magasan azt a zászlót, a melyet a Patrona Hungaria és első szent királyunk képei díszítenek; csoportosuljunk törhetlenül körüle. Éljen nekünk magyar katolikus tanítóknak örökké a lelkünkben az az intelem, a melyet csak nemrég adott,

a mikor a magyarországi kath. tanítók és tanítónők a legnagyobb örömmel mutattak be ő Szentsége előtt mely hódolatukat és gyermeki ragaszkodásukat:

«A Szűz Mária és Szent István oltalma alatt működjétek és akkor ne féljétek semmitől.» A Szentatya e közben ajkaival érintette a szent zászló seelymét.

Vezerehjen bennünket ez intelem. tartsunk ki e szent zászló mellett, a mely megbajolt a Vatikánban, a melyből közel egy ezredév óta, annyi áldás, annyi szeretet sugározott a magyar nemzetre.

Tartsunk ki lapunk mellett, a mely az ő szellemében a legnagyobb, a legelső tanítómester földi helytartója szellemében küzd és a melynek működésére a legnagyobb örömmel adta áldását.

Tegyük ezt a fogadalmat a nagy szellem porhüvelyénél.

Nem a siralom illeti az ő emlékezetet. A mint az emberi testet a nagy pápánál a szellem eltette csupán, akként halálában is alig tett számot az anyagi elmulás. A lélek fényessége túlragyogja a koporsónak, a sírboltnak ejszakáját.

Ki volt XIII. Leo pápa?

A világtörténelem e hatalmas alakját az egész művelt világ siratja; mert a lumen de coeli fényének áldást hozó ragyogása, mely mindenüvé elhatolt; kialudt, eltűnt a földről, hogy még szebben, fényesebben ragyogjon az ég csillagai között.

A mily esodálatraméltó, tüneményes volt élete, oly megindító a testben már megtört, de lélekben hamulatosan erős pápa halála. Mint bátor harcos rezett szemközt az inceskedő halállal, mindenkor készen az örökkévalóság boldog útjára. Hősiesen szenvedte, megadással, mártírként az orvosok metszőkéseinek vágásait. A hosszú halálküzdelemben tűnt ki leginkább lelkenek ereje, a midőn mint igaz költő mosolylyal az ajkan várja szívének hő óhaját: az ég kapuinak nyílását. Lelkenek ereje, szívének szeretete, elméjének fénye még a halál settenkedésekor sem hagyta el pillanatig sem, hanem vigasztalja a körülötte könyező magyar papot és kamarását: ne sirj, fiam! ne sirj! Megadja utolsó intézkedéseit egyházunk részére és utolsó erőmegfeszítéssel adja áldását a körülötte levőkre.

A kedves beteglátogató, fehér tollú galamb szárnyasattogásával kiröpült az ablakon; most pedig ismét elröppent az ablakon át egy hófehér, galambszelid tiszta lélek, a békesség királya, föl az ég felé szállva. Mi, kik örömmel láttuk e siralom völgyében e szelid galambot, sóhajtozva, sirva tekintünk utána, de megnyugszunk a Gondviselés megmásíthatatlan akaratán, kinek kedve telik a hófehér lelkű galambokban.

XIII. Leoval hatalmas egyéniség szállott sirba, ki mint a Vatikán foglya is, a papaságnak oly

erkölcsi súlyt és tekintélyt bírt szerezni, hogy a nap birodalma urának a kemény szíve megérgült; a török szultán hódolatát fejezi ki; az orosz czár az ő szavára a katolikusok sorsát megkönnyíti; a vaskanczellár, Bismarck, ki egyházunk kiméretlen üldözője volt, végre megrettenve hátrál; 1893-ban II. Vilmos császár személyesen jelenik meg a Vatikánban hódolatát kifejezni, sőt legutóbb fiait is magával vitte a pápához. O Szentsége halálveszedelmének hírére pedig a hajó földézetén imádkozik a katonákkal együtt, mert nagy és jó emberekre szüksége van az emberiségnek!

A pápai bírtok elkobzásán homéri kacajra fakadtak az egyház ellenségei és luciferi tapsok között hirdették a pápaság haldoklását és a katolicizmus halálát. Giordano Brunonak gyűlöletet és háborúságot hirdető szobrát úgy állították föl, hogy a Vatikánban is lehessen látni, ezzel is kifejezvéni maró gúnyukat, melylyel a pápaságot kiesélni akarják, mit még tetőznek a bérencz esőeselek által rendezett ünnepi üvöltésekkel. Crispi, a főbeczezmester, nyomorultul eltűnt, a kösziklára eltörülhetetlenül vésett pápai hatalom pedig tovább ragyogott. A Péterfilléren élő fogoly pápa jogairól nem mondott le, nem hajolt meg császári hatalom előtt soha, hisz *Ő Szentsége erkölcsi tekintetben a királyok királya*, ki egyedül Krisztusnak engedelmeskedik és annak parancsait követi. Mégis minden gyűlölködés dacára, ha szavait a börtön falaiból elhangoztatta, az egész világ némává, esendessé lett és léleketét elfojtva hallgatta, ki szíve örömeiben, ki lelke felelmében az elhangzó szózatot. Ilyenkor mintha mennydörgő vihar tisztító zúgása tutott von végig a világon. Encziklikáiból a bölcsesség sugározott ki; mindenre kiterjedő gondos figyelme minden bajra talal gyógyvitr. Különösen figyelemre méltatta a szociális kérdést. Az államfők tétován kapkodtak levegő után, mint a mellbeteg ember és ime, a böles pápa ekkor már egész orvosi receptet írt a baj gyökeres megjavítására; ezért méltán is nevezhető szociális pápának.

Ha azon elveket követi a társadalom, melyeket Ő Szentsége kijelölt, akkor az emberi boldogulás kiépítéséhez mind közelebb jutunk. A «Humánus Genus» kezdetű körlevelével megerősíti a Mária kongregációk chanceait és itt parancsszavával kijelöli az egyenes utat, a melyen minden művelt katolikus férfúnak haladnia kell.

De nemesak a béke hatalmas titánja, a böles tapintatú diplomata, a kiváló szociológus, a halhatatlan költő ült szent Péter székében, hanem a mélytudományú bölesész és legnagyobb a pedagógus is.

Valóban gyökerére tette a fejszét, midőn a bölesélet gondos tanulmányozását sürgette. Harsónaként hangzott fel a szó: *vissza szent Tamáshoz!* Erre «a vissza Kanthoz» hívek roppant megrémültek, mi csak fokozódott, midőn 1880-

han szent Tamást a tudományok védőszentjévé nyilvánítja: «Cum hoc sit». Az «Aeterna Patris» kezdetű körlevele tüzet és szeretetet sugároz ki a bölcséleti tudomány iránt. Az igaz tudomány-nyal derítsünk fényt a sötétben ténfergőkre. kövessük azért a bölcsélet angyali mesterének elveit s akkor léptünk a tudomány fejlődésének helyes útjára, mert jegyezzük meg: a hit nem von le semmit az ész méltóságából.

Alig lépett a pápai trónra, 1878 június 3-án mutatta ki első alkalommal azt a nagy szeretetet, melylyel a katolikus iskolaügy iránt viselkedik. Kilencz tagú bizottságot szervezett, mely az iskolákkal foglalkozott. Szomorú szívvel látta az olaszországi állapotokat és ime a vallás nélküli nevelés szép gyümölcsei: rendforgató, Isten-tagadó, trónt-ingató, királygyilkosok! Franciaország is sok bánatot okozott lelkenek, de örömmel látta, hogy lelkesítő szava nem a pusztába kiáltó szózata, mert a katolikusok immár mindenfelé tömörülnek, megértvén az igazságot: a kie az iskola, azé a jövő!

Kiváló pedagógiai tudását több levélben ragyogtatta; most csak az első, 1887. évi magyar tanterviak zarándokosportjához intézett szózatot elevenítjük föl: «A főtől örököljétek, hogy az ifjak az észtehetség fejlesztéséről együtt lelkük megalatolósében is haladást tegyenek. Igen nagy töredés az, az egyikkel törődni s a másikat elhanyagolni... A tapasztalás nagyon is bizonyítja, hogy ebből a nyilvános és magánéletre számtalan részes baj hárulék».

Pedagógiai aranyigazságokat hirdetett cicerói ekességgel, nem mulasztott alkalmat, hogy nagy szelleme gondolatvilágának markáns szavakkal kifejezést ne adjon, a mikor csak tehette. 1902. évi október havában dr. *Steinberger* Ferenc apátkanonok, egyházi elnök vezetett az örökvárosba tantériakból álló zarándoklatot Ó szentsége elé, ki nagy örömmel fogadta a magyar tanterviakat. Midőn lapunk szerkesztője, a katolikus tanítók vezére áldást kért a «Nepnevelő»-re, sugárzó areczsal, szeliden így szólt:

«A Népevelő hivatalos katolikus tanügyi lapra kért áldást örömmel megadom».

Örökre felejthetetlenek lesznek e pillanatok az ott jelenlevőkre. Sokat szeretnénk foglalkozni XIII. Leo nagy tetteivel, bölcsességével, de az emberi szív mely fájdalomában összeszorul, gondolataink mintegy megakadnak, érzéseinket az érzéketlen papíron nem vagyunk képesek kifejezni, hisz *mindnyájan tudjuk, mily odaadóan szerette Ó Szentsége az ő kedves magyarjait.*

A firaok gögje évszázados viharjaival daczoló piramisokat emelt, hogy e kolosszális néma tanúk hirdessék az ősök dicsőségét; XIII. Leo pedig békéjével, szeretetével, tudományával mindnyájunk szívében szobrot emelt, melyet az idők viharja nem dönthet el. Most, midőn a szerafok és cherubok társaságában, dicsőíti a halhatatlan angyali költő lantján az Isten dicsőségét, reméljük, hogy az árva Egyház sziklája erősségéért

fohászkozik, mert: «Az öreg Pecci meghal, de a pápaság a világ végéig fenn fog állani!»

U. C. J.

A Katolikus Tanügyi Tanács ülése.

(Folytatás.)

A részletes vitánál elsősorban az egy és két tanítós iskola óratervében történt némi módosítás.

Az osztatlan iskolai új tanterv szerint:

A *lakóhely ismeretek* című helyet megtartja a bizottság a *beszéd és értelemgyakorlatok* címet.

A részletes földolgozásnál alapul szolgáljon *Gubicza* Lajos előterjesztett kimerítő javaslata.

Az *írás és olvasás* anyagánál a kis és nagybetűk tanítását az I. osztályban kötelezővé teszi. Az olvasmányok tárgykörét meghatározandónak tartja és erre nézve elfogadja *Klinda* Károly részletes javaslatát.

A *magyar nyelv* anyagánál kimondja, hogy ez ismereteket már az I. és II. osztályban *helyesírási előgyakorlatok* és nyelvtani magyarázatok címűen szükségesnek tartja.

A nyelvtanítás tervét átdolgozandónak tartja.

A számtannál a bizottság az I. osztály számtani anyagául az 1-től 20-ig terjedő számkört öhajta.

Az osztott iskolák tantervére javasolja a bizottság, hogy e tanterv a bizottság előtt fekvő szöveg-nél részletesebben dolgoztassék ki.

Mind az osztott, mind az osztatlan iskolák tantervébe a közügyességi oktatás anyaga fiúk számára is fölveendő.

A tantermek a fönt elősorolt szempontoknak megfelelő átdolgozására kérte föl a következő tagokból álló bizottságot: *Dreiszigler* Ferencz, *Gerely* József, *Tóth* Géza, *Számboronszky* Rezső, *Gubicza* Lajos, *Klinda* Károly és *Wärth* Béni.

Ember K. elnök előterjeszti, hogy a tanítás-tervek kidolgozásához választott bizottságba vétessék be *Augusztin* Imre szföv. tanító, ki a *közügyességi oktatás* egyik buzgó apostola. A tanács a javaslatot elfogadta.

A bizottság által elkészendő tantervjavaslat az augusztusi nagygyűlés elé terjesztetik: előadól ismét *Dreiszigler* Ferencz keretett föl.

Ember Károly elnök előterjeszti a képző-intézetű szakosztály tanácskozásainak eredményét, majd fölkeri *Haller* J. igazgatót, a szakosztály jegyzőjét, hogy olvassa föl a szakosztály tanácskozásairól fölvevett jegyzőkönyvet.

(Folytatása következik.)

A tantervjavaslatához.

(Folytatás.)

A közönséges törtekből a fél, negyed, nyoleczad; a harmad, hatod, tizenketted; az ötöd, tized; a huszad, huszonötöd, ötvened és századrés

ismertetése. Egészekből törtek esinalása és viszont. Vegyes számok. A törtek értéke egymáshoz hasonlítva. Alaki változásai. A számláló és nevező.

Számlálószetek. A tanultakat azonnal alkalmazzuk is egy-két példában: gyakorolva az alapműveleteket egy- és különnevű számokkal, fejben és jegyekkel, de csak az egészek körében; törtekkel csak fejben. Példáinkban szerepeljenek minél gyakrabban az egész év folyamán törtek is, de csak olyanok, miknek műveleteit fejben elvégezhetik tanulóink. A közönséges törtek írásbeli műveleteit a népiskolában nem tanítjuk. Az írásbeli számolást helyi és jegyi értékekkel gyakoroljuk. A tizesrendszer természetének megfelelően változó alacsonyabb rendű egynevű számok az összeg, maradék, szorzat és hányadosban magasabb rendűvé változtatandók; pl. legyen az összeg, maradék vagy szorzat 3548 fillér. Itt a 8 egyes fillér és a 4 tizes fillér csak 48 fillért tesz, de az 5 százás fillér már 5 koronát jelent; elválasztandók tehát a koronák a fillerektől egy közibük fönt elhelyezett ponttal. A hányadosban pedig akkor, midőn az osztandó maradék egyes tizedrészekre bontva, folytatjuk az osztást, hogy alacsonyabb rendű hányadosrészekre is tegyünk szert; pl. midőn a maradék egyes koronákat tizes fillérekre bontjuk, hogy ezeket is részekre osztassuk. A dolog természetéből folyik, hogy ezeket mindannyiszor értelmeztetnünk kell. Ily módon előkészítjük tanítványainkat a tizedes törtekre s azok műveleteire.

Esztergom.

Klinda Károly.

(Folytatása következik.)

EGYESÜLETI ÉLET.

A szombathely-egyházmezei római katolikus tanító-egyesület tagjaihoz! Központi bizottságunk a jelen évi közgyűlés napját (apr. 2-án tartott ülésében) szeptember hó 15-dikére tűzte ki; mivel azonban augusztus hó 15-dikétől szeptember 3-dikaig Szombathelyen *iparkihállítás* rendeznek; megyés püspök urunk beleegyezésével és a közgyűlés utólagos jóváhagyásának és helyeslésének biztos reményében *évi közgyűlésünk napját szeptember első napjára tűzöm ki*, melyet megelőzőleg augusztus 31-én d. e. 10 órakor lesz a központi bizottság ülése. Tekintettel arra, hogy kartársainknak elég idejük legyen a közgyűlés napján a kihállítás tanulmányozni; ez alkalommal a szentmise után a gyakorlati tanítás elmarad és rögtön kezdődik a gyűlés. Amennyiben az egyesület tagjai a kihállítás családjakkal együtt tömegesen szándékoznak megnézni, a kihállítás végrehajtó bizottsága kedvezményes (személyenkint 30 fillér) jegyet bocsájt az alulírt elnök rendelkezésére. Szeptember 1-én több iskolában már a növénydekek beiratása szokott rendszeren megtörténni; azért kegyes főpásztorunk Szombathelyen f. é. július 6-án 2067 sz. alatt kelt rendeletével

szeptember 1-jére és 2-dikára iskolai szünetet engedélyezett. *Barabás György*, elnök.

Tanítógyűlés. A tiszántúli alsóesperesi kerület kántortanítói önképző körének 1903 június 4-én Kunhegyesen tartott évi közgyűléséről. Jelen voltak mint vendégek főt, Kubicza Lajos kunhegyesi, Füleky Lajos tiszabői, Kis János kötelki, Novák Géza gyendai lelkészek és Nagy Enri szabolcsi s. lelkész. A rendes tagok nagy számmal jelentek meg s a kerületi vendégpapság meleg érdeklődéssel buzditva, annál nagyobb lelkesedéssel várták a közgyűlés meggyűlését, mely szentmise után az újonnan épült rom. kath. iskola díszes termében folyt le. 1. Főtisztelendő Goeze Aladár esperes elnök úr buzdító megnyitó beszédében bevezetősül emelt, dr. Samassa József elsőrendű tudós és bölcs pedagógus következő szavait idézte: «A tanítás nem a legmagasabb tanszékben, hanem az elsőrendű iskolában legnehezebbbe. Itt nemesek a tanulók nehéz fölfigyelésével, hanem a szűlők elfogultságával, közönyösségével és háladatlanságával kell küzdeni a tanítónak. Azon nagy lelki erő és beketűrés, a mire a tanítónak szüksége van, Isten különös ajándéka. Mi, ker. kath. tanítók ezenkívül is bő meggyűlést találunk legfőbb Mesterünk példájában, ki a legterheesebb kereszt alatt is beken viselte a tanítói hivatalt és utolsó perczében is szívesen tűrte a háladatlanságot. Kövessék mi is az ő példáját, hogy munkálkodásunk könnyű, hivatásunk teljes legyen. Az elnöki megnyitó beszédet éljenzéssel fogadták. 2. A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének fölolvastása és hitelesítése után, elnök úr az egyházmezei hivatal által kiadott évi körleveleket mutatta be, melyek közül az érdekeesebb pontok fölolvastás közben megvittak. 3. A könyvtár és pénztár rendben találtatott s kezelő részére a fölmentvény megadatott. 4. Főt, Füleky Lajos 2 koronát és főt, Kiss János 5 koronát a körpénztára javára adományoztak, mit a közgyűlés hálásan fogadott. 5. Az országos kath. tanítói segélyalapra a folyó évre 8-an fizettek tagságot. 6. Elnök úr bemutatta Hellebrandt Géza országos képviselő úr köszönő levelét, a múlt évben nyert jegyzőkönyvi köszönetért. Éljenzéssel fogadtatták. 7. Az egri központi tanítóegyesület f. évi közgyűlésére küldendő képviselőkre nevezve, a múlt évi határozat szerint azok tartoznak elmenni, kik a Rajner-féle jutalmat fogják elnyerni. 8. Fölolvastatták a felsopatai kerület átirata, melynek értelmében határozatott, hogy kerületünk Roffi Borbély György országos képviselő úr útján az országgyűléshez egy kérvényt fog benyújtani a felekezeti és községi tanítóknak az államiakhoz hasonló fizetésjavításért. 9. Vécsy Ágoston «Az iszákosság elleni védekezés» című dolgozatát olvasta föl, melynek 12 pontból álló javaslatát, az egri központi tanítóegyesülethez és az országos kath. tanítóegyesülethez tárgyalás végett fölküldeni határozatott. 10. Most komoly ünnepi hangulat következett egy megható jelenettel; Főt, Kubicza Lajos kunhegyesi lelkész úr ékes szavakkal méltatta Keeskes József kunhegyesi kántortanító és Fekete Bálint uradalmi kath. tanító 25 éves működését, kik e helyen hivatali kötelességeiket igaz egyszerűséggel teljesítik. Midőn ezért melegen üdvözli őket, indítványozza, hogy az ünnepelteknek ezen ritka érdeme jegyzőkönyvileg megörökíttessék. A jelen voltak jóleső érzéssel, éljenzés közt fogadták el az indítványt. Vécsy Ágoston az ünnepelték nevében köszönetet mondott főt, Kubicza Lajos úrnak ezen nemes eljárásáért. Együttal kéri, hogy ezután is ajándékozza meg a tanítókat azon jóakarattal és őszinte szeretettel, a miről kivált a jelenlegi kunhegyesi kath. lelkész mindenki előtt ismeretes. Végül Erdélyi Ferenc a testület nevében megköszöni a lelkész uraknak a szíves megjelenését. Elnök úr a szokásos hálaímmal a gyűlést bezárta. *Vécsy Ágoston*, kerületi jegyző.

IRODALOM.

Értesítés. Ily című, eddig kilencz kiadásban (40 ezer példányban) megjelent művecském: «*Vas vármegye rövid Földrajza*, kapcsolatban a Magyar

...rodalom részletesebb, továbbá az osztrák tartományok, Európa és a többi földrész legáltalánosabb ismertetésével — népiskolai használatra...» A Szent-István-Társulat tulajdonába ment át. A 10-dik kiadás a legújabb helyesírási szabályok és az 1900. évi népszámlálás adatainak tekintetbe vételével és Vas vármegye térképevel ellátva, gondosan javítva és az eddigi sárvári kiadásoknál sokkal szebb kiállításban fog szeptember elsejére megjelenni. A könyvet az egyházmegyei főhatóság ajánlotta. Használható egyaránt osztott és osztatlan népiskolákban. Sárvár, 1903 július hónap. *Barabás György.*

Magyar Szavaló-könyv kezikönyvül a népiskolai gyerekek számára. A magyar tanítás egy régi óhajta, mint teljesebbé most, a mikor a Szent-István-Társulat a népiskoláknak már hosszú idő óta érzett hiányát pótolta azzal, hogy a tanulógyermek kezébe szánt alkalmas *Szavaló-könyv* kiadásával egy nagy lépéssel vitte előbbre a vallásos-nemzeti iskola ügyét. Az iskola, a tanító, a tanuló egyaránt érezte egy mindenben megfelelő, alkalmas költemény-gyűjtemény szükségességét. Mert a különböző irányú és szellemű olvasókönyvekben található költemények sok tekintetben nincsenek jól megválogatva; de meg a mai fejlettebb, jogos igényeket sem elégítetik ki, különösen a vallásos és hazafias érzelmet fejlesztésének szempontjából. Azért csak elismeréssel adozunk a Szent-István-Társulatnak mint kiadónak, és *György János* országosan ismert jeles tankönyvírónak, ki a Szavaló-könyvek összeállítását kiváló szakavatottság, helyes pedagógiai érzéssel és dicséretes tapintattal véggezte, a szakértők teljes megaláztatására. A Szent-István-Társulatnak szóban lévő kiadványa szigorú rendszerszerűséggel a gyermek korához és fölfogási képességéhez mérve, *osztályonként* adja azokat a költeményeket, melyek alkalmasak arra, hogy az iskolai nevelés célját előmozdítsák. A munka összeállítója mint igazi gyakorlati tanító mutatja itt is magát be. Minden füzetben külön vannak a vallásos és hazafias, egyes költemények, külön a fiúknak, külön a leányoknak; így sok tekintetben megkönnyíti a válogatás munkáját is. Nagy és hasznos lépés ez az elemi népiskolai tanítás terén úgy a tanító, mint a tanuló javára. Mennyivel könnyebben és szívesebben tanul a gyermek költeményeket, ha módjában áll azt egy díszes kiállítású könyvből — a mely eszűn az ő észéhez alkalmazott versekkel van tele — kiválogatni. És ezek a könyvek tényleg a *tanulógyermek kezébe vannak szántva* s azért kívánatos, hogy azt minden tanuló megszerezze; de az iskolán kívül állóknak is kiválóan hasznos szöveggyűjtemény tehet. A könyvek a következők: I. Magyar Szavaló-könyv, I. füzet. Az elemi fiú- és leányiskolák I—2. oszt. számára. Ara 32 fillér. 2. Magyar Szavaló-könyv, II. füzet. Az elemi fiú- és leányiskolák 3. oszt. számára. Ara 32 fillér. 3. Magyar Szavaló-könyv, III. füzet. Az elemi fiú- és leányiskolák 4. oszt. számára. Ara 32 fillér. 4. Magyar Szavaló-könyv, IV. füzet. Az elemi fiú- és leányiskolák 5. oszt. számára. Ara 36 fillér. 5. Magyar Szavaló-könyv, V. füzet. Az elemi fiú- és leányiskolák 6. oszt. számára. Ara 36 fillér. Mindegyik kötet 5—6 ívre terjed, kemény borítékba van kötve és színes, díszes címlappal ellátva. Rendkívüli olcsóságuk lehetővé teszi, hogy minden iskolásgyermek kezében meglegyen. Tanfolyamok, tanügybarátoknak s az érdeklődőknek megismerés céljából kért mutatványpéldányokat készséggel küld a Szent-István-Társulat kiadóhivatala, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28b.

VEGYESEK.

A kath. iskolai hatóságok szíves figyelmébe. A nmélt. püspöki kar magas rendelete értelmében a magyarországi róm. kath. és gör.

kath. iskolákban csak azok a tankönyvek használhatók, melyek a Szent-István-Társulat kiadásában jelentek meg, vagy általa approbálva a hivatalos Jegyzékbe fel vannak véve. Tekintettel arra, hogy a nem engedélyezett tankönyvek alkalmazása úgy tűnnek fel, mint e magas rendelet ignorálása: tisztelettel kérjük a főt. esperes, plébános-igazgató és t. tanító urakat, hogy csakis a Szent-István-Társulat Jegyzékbe fölvetett iskolai könyveket vegyék a jövő tanévben használatba s b. megrendeléseiket, a mennyiben tehetik, a Társulat kiadóhivatalához (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.) intézzék. A *Szent-István-Társulat Igazgatósága.*

A kath. iskolai hatóságoknak megszívlelésül. A herceg Erdély keleti szeléről, Székelyföldről vettük az alábbi sorokat, melynek tartalmával mindenben egyetértünk. Irják pedig a következőket: A nm. püspöki kar egyenkint és összeségeben kötelességévé tette a róm. kath. iskolai hatóságoknak, hogy a tanítói pályázatokra vonatkozó hirdetményeket a «Népnevelő» hivatalos kath. tanügyi lapban közzéadják. Ez az érdekeltségért küzdő jeles újság *ingyen* jár az ország összes róm. kath. és gör. kath. iskolájának, s a Szent-István-Társulat nagy áldozatok árán tartja fenn, mivel csak a pályázati hirdetések csekély díját kapja ellenértékül. A felsőbb hatóság intézkedéseinek negligálását látjuk tehát ama eléggé nem jellemezhető eljárásban, hogy a pályázati hirdetések tulnyomó részben még ma sem a hivatalos kath. tanügyi lapban tétetnek közé, a mint azt a magas püspöki kar elrendeli. E föltevésünk mellett bizonyít az a körülmény is, hogy pl. az állam által kiadott «Néptanítók Lapja» ez idei július 16-iki számában közzétett 88 pályázati hirdetés közül *35 a róm. kath. tanítói állásokra vonatkozik.* A *kötelesség* parancsolja, a *méltányosság* megkívánja, hogy a kath. tanítói pályázatok hirdetése *legelső sorban* a «Népnevelő»-ben tétessenek közzé, a mi nem zárja ki, hogy azért más lapban is ne közöltessenek.

A kath. iskola megvédése. Esterházy Miklós herceg a fertő-szent-miklósi római katolikus iskola építésére 34 ezer koronát ajándékozott. Rendkívüli örömet okozott a szegényedő községben a bőkezű adomány. Az iskola története harmincz éve húzódik a legleketlenebb akadékoskodás miatt. Egy-két ember gonoszága mindig útját állta a már elegendő szükséges építkezésnek. Vegre is Mody József plébános lelkes kitartása és Vargha Lajos bíró ügybuzgósága győzelemre vitte az ügyet és nem sokára tető alá is kerül a fényes egyemeletes épület.

Lelkigyakorlatok. A nagyszombat-vidéki római katolikus népnevelők egyesületének tanítói folyó hó 28-án a nagyszombati Jezusrendi atyák zárdájában, mint előző években, ez idén is meg fogják tartani három napi lelki-gyakorlatokat, melyekre eddig vagy 40 tanító jelentkezett.

Fölvétel az iparművészeti iskolába. Az országos magyar királyi iparművészeti iskolában a jövő tanévre szeptember 9-én és 10-én tartják meg a fölvételt és pedig első nap a rendes tanulókat, második nap a vendég-látogatókat irják be. A beíratási díj 4 korona, a tandíj a rendes tanulóknak évenként 20, a rendkívüli hallgatóknak pedig 40 korona. Az esti tanfolyamra ugyanazon napokon, délután 5—7 óra között irják be a növendékeket.

A beiratási díj 3 korona, a taníj évenként 6 korona. Az intézet jelenlegi szervezetében az iparművészet következő ágában nyújt teljes kiképzést. 1. A díszítő szobrászatban, még pedig szorosán vett díszítő szobrászatban, épületek külső és belső díszítőműveinek, butorok és egyéb föl-szerelési tárgyak díszítésének mintázói, falfaragók, kőfara-gók, acemunkások stb. számára és az úgynevezett kis-plasztikáknak, fémiparosok, ötvösök, fémiparosok tájtek- és csontfaragók, agyágművesek stb. számára. 2. díszítő festészetben, szobafestők, címfestők, díszletfestők, hom-örzafestők, tervrajzolók stb. számára. 3. Az ötvösségben és zománcozásban arany- és ezüstművesek, lemdomborítók és fémvesők, fémcsutók, ezüztelítők, gyalvanoplasztí-kusok, miniatúrosok, zománcoztatók, ékszereszek stb. szá-mára. 4. A fémetszésben, fémetszők, litográfusok és sok-szorosító műveszek számára. 5. A rézmetszésben, rézmetszők, rézküresztők és sokszorosító műveszek szá-mára. 6. A lakásberendezési és egyéb iparművészeti tárgyaknak rendezésében és tervezetében, építészek, műasztalosok, kárpitosok, díszítők, iparművészeti tárgyak tervezői stb. szá-mára.

Szerkesztői üzenetek.

U. J. Készséggel adtuk helyet kívánságának. — B. Gy. Közzétettük. A gyűlésre mi is elmegyünk, ezzel négy vagyunk teljesül. — N. I. Intézkedtünk, hogy meg-küldessék. — F. K. Beérkezett. Jönni fog. — Cs. L. Ismertesse meg velünk díjlevelének tartalmát, mi abból pontosan tájékoztatót fogjuk, hogy mennyi díjra tarthat igényt. — H. B. Forduljon tájékoztatásért az esztergomi, győri, szegedi, pécsi vagy a kalocsai kath. tanítóképző-intézetek igazgatóságához, de lehetőleg forduló postával. N. I. Kath. övönöképítő intézet van: Esztergomban, Zom-borban, Szatmárt. — A. L. Beérkezett. Közzétesszük. — O. P. Ötj felkészítő, midőn a kath. tanítószeg veteránjai is tapasztalattuk gazdagságát natal hévvel színek a kath. tanígy javára értékesíteni. Örömmel fogadjuk. — H. I. Ha az egyházközség meg nem erősíti, állását nem fog-halhatja el. — M. M. Köszönet. Jönni fog. — H. A. Be-érkezett. — B. V. Elkészve kaptuk. Legjobb lesz személye-sen írni a pénztárnak. — H. Gy. Felhasználjuk. — K. M. Megkaptuk. — G. K. Jönni fog. — Sz. I. Felhasználjuk.

Felélő szerkesztő: Ember Karoly.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Bars (Esztergom) 2. tanítói pályázat róm. kath. magyar iskolában az I-ső és II—III. osztályokhoz. I. oszt. t. fizetése: községtől 500 kor., államségély 240 kor. = 800 kor., kert, fűtés 20 kor. II—III. oszt. t. fizetése községtől 100 kor., államségély 700 = 800 kor., kert, fűtés és 20 kor., 2 külön szoba butorozva, képesített okleveles tanítók orgona és énekben jártassága előnyös. Folyamodványok aug. 10-ig a barsi iskolaszék elnökehez küldendők. *Seyler János* plébános, iskolaszéki elnök. 253 1—1

A bernece-barathi (Hontm.) róm. kath. népiskola-nál osztálytanítói állomásra pályázat hirdetteték. Fizetés: a községtől 600 kor., államségélyből 200 kor. Butorozott szoba fűtéssel. Fölszerelt kérvények augusztus hó 14-ig a kemencei plébániahivatalra ezimezve küldendők. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó. *Steinhábi Ambros*, plébános. 273 1—1

Esztergommegyei Epöl község róm. kath. népiskolájá-nál osztálytanítói állomásra pályázat hirdetteték. Javadalma: a községtől 100 korona, államségélyből 700 korona, ezenkívül lakás és fűtés természetben. Folyamodók kérvényeiket küldjék augusztus hó 10-ikéig főt. *Dussek János*, alszerep-tanfelügyelő úrhoz (Tardos, Komárommegye). 277 1—1

Egri érseki megye.

Igazítás: a 218. sz. Polgári pályázatnál a kérvények beadásának határideje augusztus 1-ig, nem pedig jul. 1-ig. 264 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

Lőpéri kantortanítóságra pályázat nyitattik. Jöve-delme 1100 korona. Teendői: harangoztatni, szövetkezet-ben, tejcsarnokban könyveket vezetni ügybuzgóan. Elő-nyös az ügyes zenész. Pályázatok az iskolaszékhez július 27-ig küldendők. 255 1—1

Csanádi egyházmegye.

A temesmegyei Kisfalud róm. kath. iskola I. osztá-lyára pályázhat minden okleveles róm. kath. tanító. Javadalma: 800 korona készpénz, 14 □ méter kemény tűzifa, 10 korona szobatisztítási és 12 korona irodai ártalány. Új lakás, mely áll: 2 szoba, konyha, éléskamra, pincze és padlásból: továbbá egy istálló és fűskamra. Feltételek: A rendes tanításon kívül fölválva két tanító-társával az ismétlősöket tanítani, szükség esetén a kántor-tanítónak segédkezni, esetleg őt helyettesíteni. Pályázók folyamodványukat — melyhez melléklendők: oklevelük, keresztlevelük és működési bizonyítvány azon iskolaszék, illetve lelkész részéről, a hol működtek — f. é. július 30-ig alulírott iskolaszéki elnökhöz nyujtsák be. A megválasz-tott szeptember 1-én foglalja el állását, de véglegesítését a csanádi püspöki hatóságtól csak egy évi sikeres műkö-dés után kapja meg. *Brevis Vilmos*, plébános, iskolaszéki elnök. 241 2—2

Győri püspöki megye.

A szanyi róm. kath. népiskolához egy osztálytanító kerestetik. Fizetése 600 korona, butorozott külön szoba fűtéssel és takarítással. Fölszerelt kérvények július 31-ig iskolaszéki elnökséghez küldendők. 225 2—2

Szil-Sarkányban (Sopronmegye) róm. kath. nép-iskolához okleveles tanító kerestetik. Jövedelme: évi 800 kor. havi előleges részletekben, egy butorozott szoba fűtés és takarítással. Kötelessége: az első három osztályt tanítani és szükség esetén a kántoriakban segédkezni. Folyamodások július 31-ig az iskolaszéki elnök úrhoz küldendők. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó. 235 2—2

Az endrédi róm. kath. népiskolához osztálytanító kerestetik. Fizetés: 800 kor., butorozott szoba, takarítás. 1/4 öl fölvágotott fa. Kérvények aug. 9-ig küldendők. U. p. Petőházgyár (Sopronm.). 267 1—1

A győrvarosi róm. kath. elemi iskolai önkormányzat iskolaszéke egy ujan szervezett igazgatótanítói állásra pályázatot hirdet. A megválasztott kötelessége a város négy kerületében levő hat elemi iskola 27 osztályában az igazgatói teendőket a szolgálati szabályzat értelmében végezni, egy külön osztályt vezetni s az önkormányzat irodai teendőit intézni. Javadalma: 1600 kor. törzsifetés, 600 kor. személyi pótlék és 600 kor. lakásbér. Nyugdíját, a mennyiben az országos tanítói nyugdíjintézet tagja nem lehetne, az iskolai önkormányzat biztosítja. A szer-vezeti szabályok értelmében állásában három évig ideig-lenes minőségben működik és csak sikeres szolgálat után lesz megerősítve. Az állásra csak olyanok folyamod-hatnak, kiknek tíz évi sikeres gyakorlati működésük van. A folyamodók lehetőleg személyesen is jelentkezzenek. Pályázók kérvényeiket az iskolaszékhez ezimezve f. é. augusztus 15-ig az iskolai önkormányzat irodájába (Győr, Megyeház-utca 6. szám) szabályszerűen fölszerelve küld-jék be. Az elemi iskolai oklevelnél magasabb képzettség-gel rendelkezők előnyben részesülnek. 257 1—1

Kalocsai érseki megye.

Szakmár községhez tartozó: Öregtény és Keserü-telek szállások róm. kath. tanítói állásaira a f. évi augusztus 10-ig pályázat hirdetteték. Jövedelme mindegyik tanítónak 720 korona készpénz, havi előleges részletekben fizetve: jogosultnak a törvényes korpótlék: szabadlakás hazikerttel és fűtőanyag szalmából. Ismétlők tanításáért külön díj nem jár. Okleveles férfitanítók kérvényeiket a

szakmári róm. kath. iskolaszékhez czimezve: főt. Waszner Lipót esperes úrnál Császártöltésen (Pestmegye) nyújtandó be. Az állások f. évi szeptember hó 1-én elfoglalandók. Szakmár, 1903 július 20. *Molnár Vendel*, iskolaszéki elnök. 265 1-1

Pályázat nyitattik *augusztus 8-ig* Bács-Cséb községben lemondás folytán megürült róm. kath. tanítói állásra következő évi javadalmazással: 1. középfizetés 400 korona; 2. 20 pesti mérő kétszer-buza; 3. 3 öl kemény lisztes; 4. 1200 ööl szántóföld haszonélvezete (adóteherrel); 5. szabad lakás, mely áll: 3 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 pince, 1 istálló, 1 fészer és 315 ööl kert. Kötelessége: az iskolaszék által kijelölendő osztályokat (4. 5. és 6.) egy teremben német és magyar nyelven vezetni, az ismétlődő iskolában külön díj nélküli tanítani és a kántortartás szükség esetén kiegészíteni: miért is a kántorságban jartas előnyben részesül. A kellőleg felszerelt folyamódványok nt. Schröder György kerületespereshez Palánkára küldendők. *Werner Károly* iskolaszéki elnök. 269 1-1

Kassai egyházmegye.

A kavicsányi (Kassa mellett) kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Javadalmazása: 1250 kor., korpótlék és lakásos kivül. A választás *augusztus 4-ikén*. Személyes megjelenés szükséges. *Róm. kath. iskolaszék*. 263 1-1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A szilágy-csehi róm. kath. kántortanítói állomásra *augusztus 15-ig* pályázat hirdettek. Javadalmazása: középfizetésben: 607 kor. 48 fill. törzsfizetés, havi részletekben: 100 kor. állandó segély, felévi részletekben: misealapítványok után: 18 kor. 12 fill., failletek, értéke: 18 kor., kántorális stóla, szabadlakás (2 szoba, konyha, kamara) kerttel. A ki nős és neje a női kézimunkát tanítja, 200 kor. segélyben részesül. Okleveles pályázók szabályszerűen felszerelt folyamódványukat a szilágy-csehi róm. kath. iskolaszék elnökéhez küldjék be. 244 2-2

Nyitrai püspöki megye.

Az orechói (rövid negyedóránnyira Trencsén várostól) róm. kath. népiskolához okleveles tanító kerestetik. Fizetése államszegéllyel 800 kor., mely havi előleges részletekben kiutalványoztatik. A tanterem fűtésére 100 kor., annak tisztántartására 20 kor., kerti-illetmény ezimű 20 kor. és egy bútorozott szobából álló lakás. Az állomás szeptember elsőjével elfoglalandó. Kérvények *Bueskő István* orechói (u. p. Trencsén) plébánoshoz beküldendők. 221 2-3

A szeljechoi (Trencsénm.) államilag segélyezett róm. kath. iskolához okleveles tanító kerestetik. Fizetése államtól: 670 kor., hitközségtől: 130 kor. Jó lakás, házikert. Tanítási nyelv: magyar-tót. Határidő *augusztus 20-ig*. *Dybloda János* pehoviczi plébános. 268 1-1

Felső-Szúcsi (Trencsénm.) róm. kath. népiskolánál az I. oszt. tanítói állomásra *augusztus 15-ára* pályázat hirdettek. Jövedelem: községtől 530 korona, államtól 270 kor. Lakása egy nagy szoba, kamra, konyha és házikert. Pályázhatnak csak okleveles nős tanítók, vagy okleveles tanítónők. Kérvények alulírotthoz *augusztus 11-ig* küldendők. *Albrethner József*, isz. elnök. 276 1-1

A frivaldi (Trencsénm.) róm. kath. másodtanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: hitközségtől 100 kor., államszegélyből 700 kor., két szobából, konyhából és kamrából álló csinos új lakás s 1/4 hold föld. Pályázhatnak tanítónők is. Okleveles pályázók kérvényeiket *augusztus hó 17-ig* az iskolaszéki elnök ezimére küldjék. 271 1-1

A bronyistyei (pléb. Papradnó, Trencsénm.) róm. kath. tanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetés: a hitközségtől 590 kor., államszegély 210 kor., tűzifa 24 kor. A választás napja f. évi *augusztus 3. Mendl Ignác* lelkész. 279 1-1

Koporubai (Trencsén vármegye, zsolnai járás) kath. népiskolánál kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Pályázati kérvények a kunfalvai iskolaszéki elnökhöz intézendők f. évi *augusztus 14-ig*, választás Koporuban

1903 augusztus 14-én d. u. 5 órakor leend. Magyar-tót nyelv bírása okvetlenül kívántatik. Személyes megjelenés szükséges. A kántortanító jövedelme: lakás természetben, gazdasági épületekkel, középfizetésben 190 kor. Tandíjban 300 kor. Temetéseért 100 kor.; 9 pozs. mérő rozs = 54 kor.; 12 pozs. mérő alú szántóföld 80 kor. értékben. Temetőkaszálás, ostvákért, passioéneklésért 27 kor., erdővágás esetén failletmény. Okleveles tanító jelentkezése esetén, államszegély kieszközlése folyamathoz fog tétetni. *Rojtesek János*, iskolaszéki elnök. 281 1-1

Pécsi egyházmegye.

Faddi (Tolnamegye) róm. kath. osztálytanítói állomásra pályázhatnak okleveles tanítók. Javadalom: 1. 720 korona, miben a második szoba-, konyha- és kertilletmény befoglaltatik, 2. egy szoba fűtéssel, 3. némi mellékjövedelem kántori segédkezésért, 4. 750 korona nyugdíjigény. Kötelezettség: egyik tanteremben nevelő-oktatás és a kántorságban segédkezés. Ha tanítás- és kántorságra képesített nem pályázna, úgy képezdevégzett is alkalmazható egy tanévre: de ha ez nem lenne képes kántorságban segédkezni, úgy fizetéséből havonként 10 korona levonatik. Választás f. évi *augusztus 9-én*. A megválasztandó kötelezi magát, vett értesítés után aug. 20-ig nyilatkozni, hogy állomását szept. 1-ig elfoglalja s ezt évközben el nem hagyja. *Zányi György*, iskolaszéki elnök. 260 1-1

A naki plébániához tartozó Várong (Tolnamegye) fiökközség róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 1. Három padlós szobából álló szép lakás, konyha, kamra, istálló, fészer, sertés- és baromfiöl, értéke 200 kor. 2. 1/4 kültelek, melyet a község műveltet. 4 hold legelőilleték, melyet a kántortanító munkáltat és a temetői szénasarljú; mindezek értéke 192 kor. 3. Külső és belső házikert, értéke 100 kor. 4. 100 házaspár után, páronként 1/2 pozs. mérő kétszeres vagy rozs, értéke 324 kor. 5. Minden pártól 26 fill., összesen 26 kor. 6. Minden szőlőgazdától 2 magyar iteze bor, vagy 48 fillér, összesen 24 kor. 7. A községtől 100 kor. 8. A községtől 16 köbméter és a kegyestanítórendtől 4 köbméter fa, értéke 100 kor. 9. A pusztai cselédségtől páronként egy kor. 31 fill., összesen 26 kor. 10. Stólaris jövedelem 15 kor., összesen 1107 kor. A folyamódványok az iskolaszék elnökéhez küldendők Nakra, Tolnamegyében. Személyes megjelenés Várongra kéretik a választás napjára, *augusztus 12-ikére*. 269 1-1

Bedegre (Tolnamegye) egy róm. kath. vallású okleveles, esetleg négy képezdét sikerrel végzett tanító kerestetik. Évi fizetése 600 korona havi előleges részletekben, egy szobából álló lakás fűtéssel. Kötelessége az egyesített I-II. osztály, valamint az ismétlősök oktatása és a kántorságban segédkezés. Eredeti vagy közjegyzőileg hitelesített okmányokkal felszerelt kérvények *aug. 8-ig* az iskolaszék elnökéhez intézendők. 270 1-1

Szatmári egyházmegye.

Munkács plébániához tartozó Alsó-Schönborn községbe róm. kath. kántortanítói állomásra *augusztus 15-ig* pályázatot hirdetek. Fizetés 800 korona állami pótlással, szabad lakás, némely mellékjövedelem. Tanítási nyelv magyar-német. Felszerelt folyamódvány az iskolaszékhez czimezve Munkácsra, *Forgách János* főespereshez küldendők. 266 1-2

Pályázat az osztrói róm. kath. tanítói állomásra. Fizetése díjlevél szerint 801 kor. 96 fill. Folyamódványok f. évi *augusztus 20-ig* Tibára, posta Szobiánécz (Ungm.) espereshez hivatalnak küldendők. 262 1-1

A kaplonyi kántortanítóságra *augusztus 20-ig* pályázat hirdettek. Jövedelme: két szobás lakás, konyha, kamra, pince, sertésöl, istálló, szekérszín, 300 ööl konyhakert. A hitközségtől 263 korona középfizetés: faárban 32 korona. A hívektől átlag 7 köből búza, 10 köből rozs. Nádvaltságban egy gazdától 28 fillér, egy zsellér- és lakótól 16 fillér. Stóla átlag 100 korona, 14 hold 725 ööl szántó- és kaszálóföld, ezekkel legelő és nádöl. 4 köblős kaszáló. Kisajuttítás és alapítványi kamat: 54 korona 5 fillér. A méltóságos grófi családtól számíthat 60 korona pótlékra. Haszonélvező műveltet a földet és fizeti az

adót. A népiskola egyik osztályát, esetleg az ismétlőiskolát vezetői köteles. Oklevéllel, erkölcsi és működési bizonyítványával felszerelt kérvény *Kosztia Lipóc ez. kanonok* espereshez küldendő Csomaközre. (Szatmármegye.) 261 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Az isztiméri plébániához tartozó gubánási német anya- és leányiskolákban nyugdíjazás által üresedésbe jött kántortanítói állomásra 1. évi *augusztus hó 11-iki* határozattal pályázat hirdették. Ezen állomás évi jövedelme: 1. A hátközségtől készpénz 40 kor., 2. 11 mérő búza 6 kor., 30 fillérjével 60 kor., 30 fillér., 3. 11 mérő rozs 5 kor., 60 fillérjével 61 kor., 60 fillér., 4. Lakók és esetledektől 6 mérő rozs 5 kor., 60 fillérjével 33 kor., 60 fillér., 5. 10 mtr. tiszta föld házhoz hozzá 8 mogyoró 20 kor., 6. 5 hold szántóföld 30 koronájával 160 kor., 7. Kis szántóföld 900 □-ól 16 kor., 8. Két házikert 30 kor., 9. Laas 60 kor., 10. Földszántás és trágyahordás 40 kor., 11. A kert és kis szántóföld termésének behordása 6 kor., 12. Borpenz 50 kor., 13. Öt szent miséért (a fogadott misépeken) 5 kor., 14. Esetledektől készpénz kitesz 5 kor., 15. Stóla 10 kor., 16. Marja és sertéslegeltetés értéke 10 kor., Összesen 576 kor., 60 fillér. Ezenkívül részesül a kántortanító a Szent-Imre iskola-alaptól megajándélt 148 korona évi segédletre. A pályázni kívánó, a német nyelvben is jártas, képesített tantervnek kellően felszerelt folyamódványait 1. évi *augusztus 10-ig* a kerületi esperes-tanfolyelőhöz (Laasra, Isztimér, posta helyben) benyújtani, a választás napján pedig Guth-Tamásiban személyesen megjelenni tartoznak. *Iskolaszék.* 254 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A szombathelyi plébániába kebelezett szanati rom. kath. kántortanítói állomásra 1905 *augusztus 15-ig* pályázat nyitották. Evi javadalmazás 900 köröbe. Folyamódványok a szombathelyi plébaniához küldendőek. 222 2—2

Sámfalva (Vas megye) nyugdíjazás által megüresedett rom. kath. kántortanítói állására pályázat hirdették. Tanterv német-magyar. Javadalmazás: iskolaházban konyhas lakás, konyha, kamra, istálló, 61. 1. Házi kert beltelek 120 kor., 2. Különb. hold szántóföld, földhold legelő 180 kor., 3. 1972 □-ól rét 60 kor., 4. Kerezzgabona 7 méter-marsa búza 98 kor., 10 mtr. rozs 130 kor., 5. 3 öl kemény, 3 öl puha tűzifa 108 kor., Iskolafűtésre külön 2 öl., 6. Tandj 200 kor., 7. Adóhivatából 44 kor., 84 fillér. Kántori fizetés stóla 40 kor., Orgonapénz 10 kor., Templom-pénztárból ostyasütes és mosásért 20 kor., a pap öltöztetésért 20 kor., Alapítványból 10 kor., 40 fillér, harangoztatásért a községtől 90 kor., és a temetőfü értéke 16 kor. Megjegyeztetik, hogy kerezzgabona tényleg több folyik be és hogy a tanító földje jelenleg nem 180, hanem 270 koronaért van bérbe adva. Folyamódvány *aug. 6-ig* plébaniához küldendő. Választás *augusztus 9-én* lesz. Szeptember 1-én az állomás elfoglalható. 240 2—2

Horvátfalva rom. kath. iskolájához tanítókerestetik. Fizetése: kétszobás lakás, konyha, pincze, padlás, 15 mérő búza, 15 mérő rozs a házhoz hozzá, adja a község minden évben szeptember hónap utólagosan: 580 korona a községi pénztárból utólagos negyedévi részletben; az ismétlő iskolásoktól egyenként 1 koronát szeríhet évente a tanító. Tanterv német-magyar, az állás szeptember 1-én foglalható el, e naptól a fizetés is folyósíttatik. Kérvények *Badafalva* plébaniához küldendőek. (Vas megye, posta Gyamafalva.) 274 1—1

Vácsi egyházmegye.

Az alpari (Pestm.) új osztálytanítói állomásra pályázat hirdették. Fizetése 800 korona, lakás, 400 □-ol kert-illetmény. Felszerelt kérvények a rom. kath. iskolaszékre czimezve *aug. 8-ig*, az esperesi hivatalnak, Alpar (Pestm.) küldendőek. 252 2—2

Szatokon (Nógrád) rom. kath. kántortanítói állására pályázat hirdették. Jövedelme: államsegélyből 116 kor., községtől 84 kor., 15 kat. hold 1. oszt. szántóföld, 90 par után paronként egy veka rozs és 50 fillér, 45 tankötele

után egy-egy kor., stóla 30—40 kor., kisebb deputátum 32 kor., ostyasütes 8 kor., öt öl kemény tűzifa, vagy ennek értéke fejében 80 kor., szép lakás kerttel, mely áll három szoba, konyha és istállóból. Személyes megjelenés kivanatos, de nem díjazatik. Kérvények főt. *Schimmalsik Lajos* plébános, iskolaszéki elnök úrhoz Romhányba intézendők. Pályázati határidő *aug. 23.* 272 1—2

Veszprémi egyházmegye.

Lesenczenemetfalu rom. kath. iskolaszéke osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése tanóvra 600 kor., 20 kor. fupenz és butorozott szoba. Kötelessége az egyik tanteremben a reábizandó gyermekeket oktatni, a kantsorban segédkezni, minden vasár- és ünnepnap, valamint hétköznap is a gyermekeket a misére elkísérni és rájuk felügyelni. A 800 korona fizetés kiegészítéséért folyamodni fog a község. Csakis okleveles, rom. kath. férfitanítók pályázhatnak. Kérvények *augusztus hó 20-ig* főt. *Hertelendy István* plébános úrhoz küldendőek Lesenczenetomajra (Zala). Megválasztott állását szeptember 1-én tartozik elfoglalni. 258 1—1

Veszprém-Jakói iskola-zék két férfiosztálytanítói állásra *augusztus 18-ig* pályázatot hirdet. 800 kor., butorozott szoba, 6 méter fa, 10 kor. utiköltség. Kötelesség: a reájuk bízott osztályokat tanítani, gyermekekkel az istentiszteleten jelen lenni, az ismétlők oktatásában segédkezni. Megválasztottak csak egy próbaév után lesznek esedéges véglegesítve. *Iskolaszék.* 275 1—1

Nagy-Berki (Somogy megye) rom. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet: fizetése 800 kor. havi részletekben, egy butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége I—II. osztályt állandóan, az ismétlőket pedig főlaltva tanítani és a kántori teendőkhöz segédkezni. Kérvények Csik Alajos mosdósi plébános úrhoz *aug. 16-ig* nyújtandók be. *Wittner József.* 280 1—1

Eladó. Egy jó karban levő erős szerkezetű zongora 60 koronaért eladó. Czím: Tanító, Moraván (Nyitra megye). 278 1—1

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállítók, a Sentsir jövágja, a Ferencz Jozsef-rend lovágja.
A parisi és becsi világhírlíttáson stb. helyről kítüntetve.

Legelősebb arban és kedvező fizetési föltételek mellett kiváló tiszta leguymású csőrendszerint (pneumatikai) tartós, nemes hangú orgonákat szállít. 30 év óta 980 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokokat a legmésékeltébb arban és lelkiismeretes pontossággal teljesít. Orgona jokarban tartása mersékelt arban elvállaltatik. Tervezetek és rajzok kivanatra díjtalanul.